ЗВІТ
про забезпечення надання консультативних послуг для призначення/зміни/підбору технічного засобу мультидисциплінарною реабілітаційною командою/фахівцем з реабілітації

У контексті реформування реабілітаційної допомоги в Україні пріоритетом державної політики в охороні здоров'я є забезпечення доступності, своєчасності та координації консультативних послуг, пов'язаних із оцінюванням потреб у технічних засобах реабілітації, їх призначенням, зміною та підбором для осіб, які звертаються за реабілітаційною допомогою. Доступність таких послуг є невід'ємною частиною пацієнтоцентричного підходу та мультидисциплінарного супроводу в реабілітації, що сприяє покращенню якості життя людей з порушеннями функціонування.

Законодавство та галузеві нормативні акти України передбачають проведення реабілітаційної допомоги за участю мультидисциплінарних реабілітаційних команд та окремих фахівців з реабілітації, які надають реабілітаційні послуги в амбулаторних, стаціонарних та мобільних умовах. Відповідно до чинних вимог, призначення допоміжних та технічних засобів реабілітації, у тому числі для тимчасового або постійного користування, здійснюється на основі результатів реабілітаційного обстеження, яке проводиться командою або фахівцем з реабілітації у складі реабілітаційного процесу. У разі визначення потреби пацієнта у допоміжних засобах реабілітації до складу мультидисциплінарної реабілітаційної команди може бути включений відповідний спеціаліст — наприклад, протезист-ортезист, який забезпечує професійний технічний підбір та адаптацію виробів з урахуванням індивідуальних потреб пацієнта.

Практична організація надання консультативних послуг здійснюється шляхом поєднання клінічного оцінювання, функціонального обстеження та індивідуального планування реабілітації. Мультидисциплінарні реабілітаційні команди здійснюють оцінювання ступеня обмежень повсякденного функціонування пацієнта, визначають доцільність призначення технічного засобу реабілітації, а також узгоджують подальші реабілітаційні заходи. При цьому результати обстеження та рекомендації щодо технічних засобів реабілітації фіксуються у індивідуальних реабілітаційних планах або програмах терапії пацієнта, що забезпечує системний підхід і безперервність супроводу.

Консультативні послуги з підбору допоміжних засобів також включають інформування пацієнтів про доступні види обладнання, способи їх використання та адаптацію до умов повсякденного життя, що є важливим елементом реалізації безбар'єрного середовища для осіб з порушеннями функціонування. Зокрема, лікар фізичної та реабілітаційної медицини зобов'язаний надавати пацієнтам інформацію про виробників та постачальників допоміжних засобів реабілітації, з якими заклад охорони здоров'я має відповідні договори, що сприяє вибору оптимального технічного рішення з урахуванням побажань та клінічних потреб пацієнта.

Крім того, нормативні зміни в Порядку організації надання реабілітаційної допомоги передбачають можливість залучення до консультативного процесу телереабілітаційних методів, зокрема телеконсультування та дистанційного супроводу пацієнтів, що розширює доступ до фахових консультацій навіть у випадках недостатньої присутності спеціалістів у певних регіонах.

Таким чином, забезпечення надання консультативних послуг з призначення, зміни та підбору технічних засобів реабілітації здійснюється в Україні у рамках мультидисциплінарної реабілітаційної системи з урахуванням клінічних потреб пацієнтів, принципів пацієнтоцентричності, функціонального оцінювання та індивідуального реабілітаційного планування. Такі підходи сприяють підвищенню якості реабілітаційної допомоги та доступності технічної підтримки для осіб з порушеннями повсякденного функціонування в усіх регіонах країни.

В грудні 2025 Україні впроваджено е-Запит на допоміжні засоби реабілітації, який дозволить зберігати дані про призначення в е-Картці пацієнта. В електронній системі охорони здоров'я (ЕСОЗ) запроваджується електронний запит (е-Запит) на допоміжні засоби реабілітації. До таких засобів відносять, наприклад, милиці, протези, крісла колісні чи ортопедичні вироби.

Е-Запит дозволяє зберігати інформацію про призначення таких засобів у електронній медичній картці пацієнта. Це допоможе зберігати повну історію відновлення пацієнта, а працівникам аптек і спеціалізованих магазинів - точніше підбирати потрібні засоби.

Важливо, що впровадження е-Запиту на разі не змінює звичний процес отримання допоміжних засобів. Пацієнти, як і раніше, можуть отримати їх безоплатно через подання заяви до відповідного органу – підрозділу з питань соціального захисту населення (ОСЗН), Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП), територіального відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю (ФСЗОІ) або через Соціальний портал (https://soc.gov.ua/).

Для цього потрібен паперовий висновок про потребу у забезпеченні допоміжними засобами, який видає ЛКК, ВЛК, МДРК, що є частиною ІПР, сформовані експертною комісією ОПФО.

Як працює е-Запит:

1. Після консультації лікар або фахівець з реабілітації створює е-Запит в ЕСОЗ і зазначає, який саме засіб потрібен.
2. Пацієнт отримує повідомлення з номером е-Запиту або може взяти паперову пам'ятку з описом виробу.
3. При зверненні до аптеки чи спеціалізованого магазину достатньо назвати фармацевту номер е-Запиту або надати працівнику магазину паперову пам'ятку — у ній фахівці побачать потрібну інформацію про медичний виріб.

Е-Запит – це ще один крок до цифрової та прозорої системи реабілітації, де вся історія відновлення пацієнта зберігається в єдиному місці – в е-Картці пацієнта в ЕСОЗ.

Надалі після готовності соціальної сторони приймати дані в електронному вигляді планується повний перехід на е-Запит та скасування паперових документів.

Так е-Запит в ЕСОЗ повністю замінить паперові медичні форми, а інформація про призначення ДЗР автоматично передаватиметься до органів соціального захисту.

Відповідний функціонал на запит НСЗУ та МОЗ України розроблено БФ “Пацієнти України” ініціативою “TRUE. Реабілітація травм для України” за підтримки Європейського Союзу.